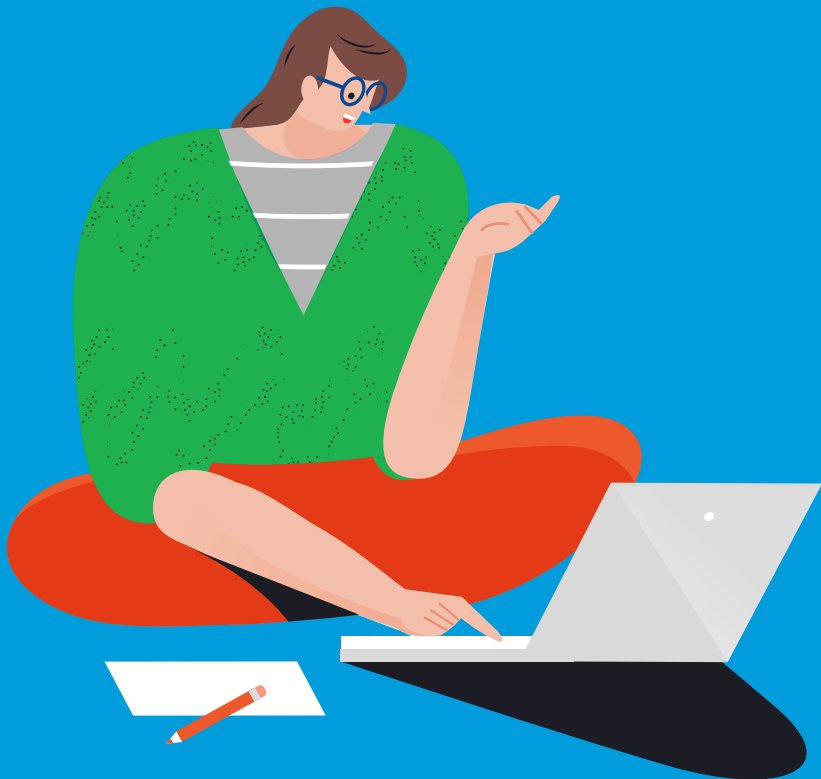

Kela[®]

Bargguhisvuohta

OANEHAČČAT JA ČIELGASIT

Sisdoallu

Kela doarjagat bargguheapmái	3
Bargguhisvuodabeaiveruhta	6
Bargomárkandoarjja	10
Bargan bargguhisvuoda áigge	13
Skuvlen ja hárjehallan	14
Allaagát bargguheami doarjja	15
Ohcan ja máksin	16
Ná Kela bálvala	19

Kela doarjagat bargguheapmái

Bargguhisvuolta unnuda sisaboáduid.
Dán gihppagis mitalit,
makkár ruđalaš doarjaga Kela máksá dutnje,
juos leat bargguheapmen.

Kela doarjagat bargguhisvuodaáigge leat
vuodđobeiveruhta ja bargomárkandoarjja.
Mitalit daid birra brošyra čuovvovaš siidduin.

Gihppagis mitalit maiddái bargamis ja studeremis
bargguhisvuoda áigge.
Gihppaga loahpas gávdno diehtu das,
mo sáhtát ohcat bargguhisvuodadoarjagiid.

Gihpa mitala jagi 2021 dilis.
Oaččut nehtas lassidieđu das,
mo koronaepidemiija váikkuha Kela doarjagiidda.

Lassidiehtu nehtas ja telefovnnas

Mitalit Kela doarjagiid birra
davvisámegillii čujuhusas
www.kela.fi/davvisamegillii

Mitalit bargguhisvuoda birra
dárkileabbot Kela suomagielat siidduin
www.kela.fi/tyottomat

Juos dus leat jearaldagat,
sáhtát ringet bálvalannummirii
020 692 210

Gii sáhttá oažžut Kela bargguhisvuodadoarjagiid?

Sáhtát oažžut bargguhisvuodadoarjagiid Kelas, juos dus ii leat bargu itge oaččo eará sajis bargguhisvuodadoarjaga.

Kela máksá bargguhisvuodadoarjagiid olbmuide, geat ássat Suomas fásta. Dan lassin bargguhisvuodadoarjagat máksojuvvojit EU-riikkain bohtán olbmuide, geat leat mañimužžan bargan Suomas.

Dárkkis maiddái, sáhtátgo oažžut eará Kela doarjagiid, ovdamearkka dihte ássandoarjaga.

Juos bázat bargguheapmin

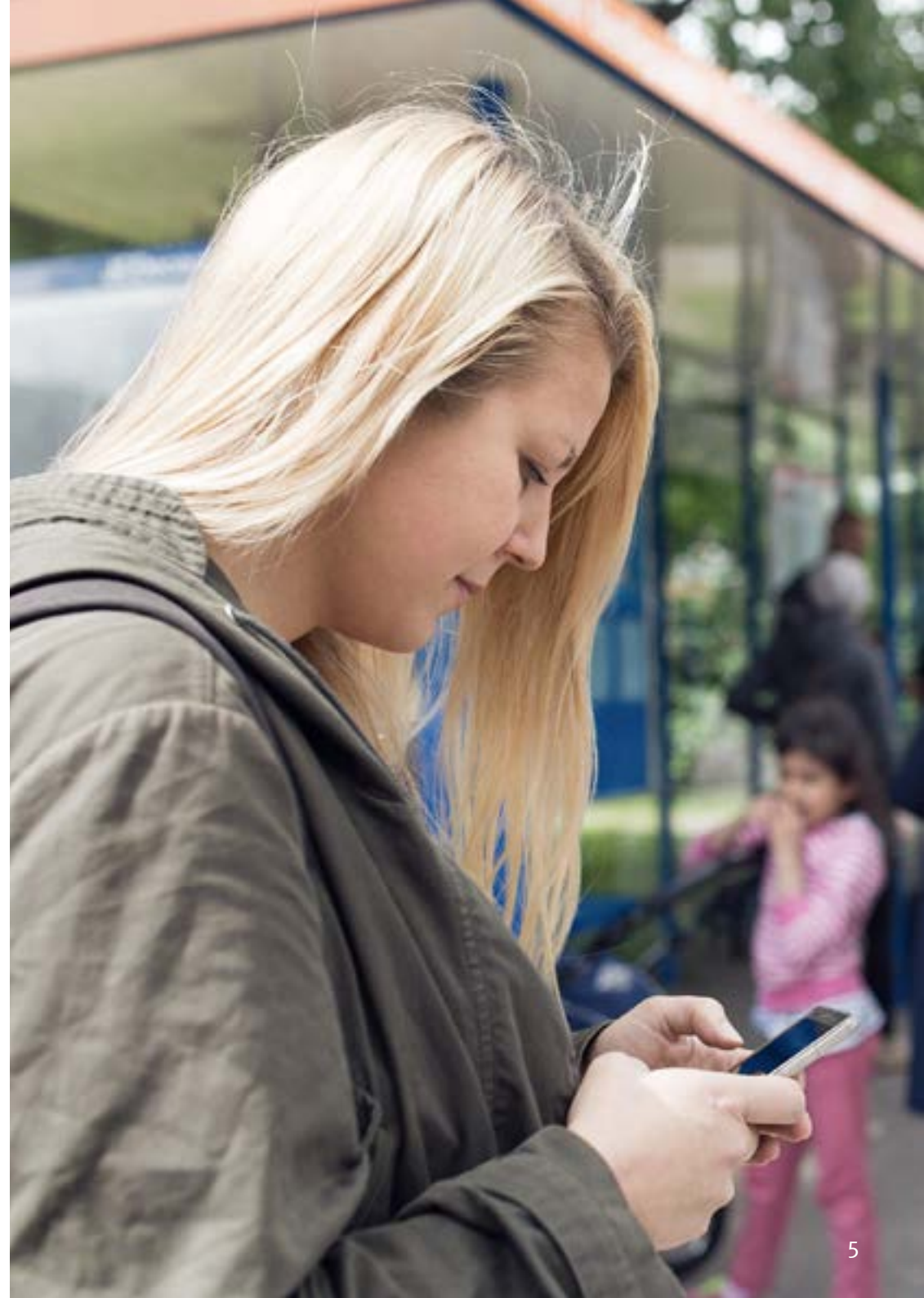
Juos bázat bargguheapmin, almmut iežat dakkaviide bargguhis bargguohccin bargo- ja ealáhusguovddáži dahjege BE-doaimmahakkii.

Bargguhisvuodaovddut máksojuvvojit dušše áiggis, go leat bargguohccin BE-doaimmahagas. BE-doaimmahat addá maiddái Kelai cealkámuša das, sáhttágo dutnje máksit doarjaga.

Bargguhisvuoda áigge dus lea geatnegasvuohta ohcat aktiivvalaččat barggu. Fertet maiddái váldit vuostá fállujuvvon barggu dahje skuvlema. Das ii sáhte biehttalit almmá siva haga, muđuid sáhttá massit doarjagiid.

Muitte doallat bargguohcama fámus. Dan sáhttá dahkat BE-doaimmahaga neahttasiidduin:

www.te-palvelut.fi

Bargguhisvuodabeaiveruhta

Bargguhisvuodabeaiveruhta sáhtá leat dietnasii čatnašuvvan beaiveruhta dahje vuodđobeaveruhta.

Dietnasii čatnašuvvan beaiveruhta

Dietnasii čatnašuvvan beaiveruhta sturrodad rehkenastojuvvo dietnasiid dahjege boaduid mielde. Sáhtát oažžut dietnasii čatnašuvvan beaiveruhta, juos gulat bargguhisvuodakássii. Sierra ámmátsurggiin lea dávjá iežas bargguhisvuodakássa. Gávdnojit maiddái bargguhisvuodakássat, maida juohkehaš sáhtá searvat lahttun.

Kela ii mávsse dietnasii čatnašuvvan beaiveruhta, iige dat ohccojuvvo Kelas.

Bargguhisvuodakássa máksá dietnasii čatnašuvvan beaiveruhta, juos leat doarvái guhkká leamašan bargguhisvuodakássa lahttu ja barganeaktu ollášuvvá. Barganeaktu ollášuvvá, juos leat doarvái guhkká leamašan barggus ovdal go bázat bargguheapmin.

Dietnasii čatnašuvvan beaiveruhta máksojuvvo eanemustá 400 beavvi. Juos leat leamašan barggus vuollel 3 jagi, sáhtát oažžut dietnasii čatnašuvvan beaiveruhta eanemustá 300 beavvi.

Jeara lassidieđuid dietnasii čatnašuvvan beaiveruhtas iežat bargguhisvuodakássas dahje Bargguhisvuodakássaid oktasašorganisašuvnnas (Työttömyyskassojen yhteisjärjestö):

www.tyj.fi

Vuodđobeaveruhta

Juos it leat bargguhisvuodakássa lahttu itge oaččo dietnasii čatnašuvvan beaiveruhta, Kela máksá vuodđobeaveruhta. Dat máksojuvvo eanemustá 400 beavvi. Juos leat leamašan barggus vuollel 3 jagi, vuodđobeaveruhta máksojuvvo eanemustá 300 beavvi.

Vuodđobeaveruhta oažžumii leat ráddjehusat, juos leat vuollel 25-jahkásaš. Dárkkis BE-doaimmahagas, sáhtátgo oažžut vuodđobeaveruhta.

Man olu sáhtá oažžut vuodđobeaveruhta?

Vuodđobeaveruhta lea 33,78 euro beavvis, ja dat máksojuvvo 5 beavvis vahkus. Juos dus leat mánát, oaččut mánábajádusa. Dat lea 5,30–10,03 euro beavvis mánáid logu mielde.

Mávssat vearuid vuodđobeaveruhtas.

Vuodđobeaveruhtii sáhtá máksit bajádusoasi, juos oassálasttát BE-doaimmahagain sohppojuvvon doibmii. Vuodđobeaveruhta bajádusoassi lea 4,80 euro beavvis. Vuodđobeaveruhta bajádusoassi máksojuvvo eanemustá 200 beavvis.

Sáhtát ieš árvvoštallat Kela siidduin rehkenastiin, man olu oaččut vuodđobeaveruhta.

www.kela.fi/laskurit

Bargguheapmin olgoriikkain

Bargguhisvuodabeaiveruhta máksojuvvu muhtun dáhpáhusain maiddái dalle, go leat olgoriikkain ja ozat doppe barggu.

Barganeaktu

Vai oaččut vuodđobeaveruđa, fertet deavdit barganeavttu.

Barganeaktu ollašuvvá, juos

- leat leamašan barggus 26 vahku ovddit 28 mánu áigge
- bargoáigát leamašan unnimustá 18 diimmu vahkus
- bálkát leamašan suorggi bargoeaktosoahpamuša mielde dahje unnimustá 1 252 euro mánotbajis.

Maiddái barganbajit muhtun eará EU- dahje Edg-riikkas dahje Šveiccas sáhttet dohkkehuvvot.

Barganeaktui sáhttá rehkenastit barggu guhkitge áigodagas go 28 mánotbaji áiggis ovdamearka dihte čuovvovaš dáhpáhusain:

- leat buohcan
- leat stuđeren
- dikšon vuolled 3-jahkásaš mánát
- oassálasttán BE-doaimmahaga ordnen doibmii.

Fitnodatdoalliin lea sin iežaset barganeaktu. Juos leat fitnodatdoalli, dárkkis vuodđobeaveruđa eavttuid Kelas.

Bargomárkandoarjja

Juos it sáhte oažžut dietnasii čatnašuvvan beaiveruđa dahje vuodđobeiveruđa, dutnje sáhtta máksit bargomárkandoarjaga. Dan sáhtta oažžut 17–64-jahkásaš bargguhis bargguohcci, gii ássá fásta Suomas. Bargomárkandoarjaga áigi ii leat ráddjejuvvon.

Oaččut bargomárkandoarjaga, vaikke it deavdde barganeavttu nappo it leat leamašan barggus dárbbášlaš áiggi. Oaččut bargomárkandoarjaga maiddái dalle, go leat juo ožžon bargomárkandoarjaga dahje vuodđobeiveruđa 400 beaivvi.

Bargomárkandoarjja ii máksojuvvo olgoriikii.

Doarjaga oažžumii leat ráddjehusat, juos leat vuollel 25-jahkásaš dahje juos dus ii leat ámmátlaš skuvlejupmi. Dárkkis BE-doaimmahagas, sáhtátgo oažžut bargomárkandoarjaga.

Man olu bargomárkandoarjaga oažžu?

Bargomárkandoarjja lea 33,78 euro beaivvis. Bargomárkandoarjja lea nappo seammá stuoris go vuodđobeaveruhta. Doarjaga sturrodahkii váikkuhit goittotge muhtumin vanhemiid sisabođut.

Bargomárkandoarjja máksojuvvo 5 beaivvis vahkus. Dasa lasihuvvo bajádus, juos dus leat mánát. Dievas bargomárkandoarjja lea sulaid 726–942 euro mánotbajis.

Bargomárkandoarjagii sáhtta máksojuvvot bajádusoassi. Dat máksojuvvo BE-doaimmahagain sohpojuvvon doaimmaid áiggis, goittotge eanemustá 200 beaivvis. Bajádusoassi lea 4,80 euro beaivvis.

Mávssat vearuid bargomárkandoarjagis.

Eará sisabođut unnudit doarjaga

Buot sisabođut unnudit bargomárkandoarjaga meari. Juos dus leat kapitálabođut, maiddái dat sáhttet geahpedit doarjaga meari. Kapitálabođut leat ovdamearkka dihte láigoboahu, oasus ja vuovdinuoitu.

Kapitálabođut eai goittotge váikkuat bargomárkandoarjagii

- juos leat deavdán 55 jagi ja barganeaktu lea ollášuvvan ovdal go báhcet bargguheapmin
- juos oassálasttát BE-doaimmahagain sohpojuvvon doaimmaide.

Vánhemiid sisabođut unnudit doarjaga, juos ásat sudnuin. Oaččut liikká unnimustá beali bargomárkandoarjagisttát. Vánhemiid sisabođut eai váikkuat, juos oassálasttát BE-doaimmahagain sohpojuvvon doaimmaide.

Sáhtát ieš árvoštallat Kela siidduin rehkenastiin, man olu oaččut bargomárkandoarjaga.

www.kela.fi/laskurit

Bargan bargguhisvuoda áigge

Juos barggat bargguhisvuoda áigge,
du bargoboadut sáhttet geahpedit
bargomárkandoarjaga dahje vuodđobeaveruđa meari.

Sáhtát goittotge dinet 300 euro mánotbajis almmá,
ahte dat geahpeda doarjaga meari.
Koronadili áigge lea sáhtán dinet 500 euro mánotbajis
nappo eanet go dábálaččat.

Almmut bargodiimmuid ja bargobeivviid Kelai.
Kela oažžu bálkádieduid bohtoregisteris
ja atná daid ávkin ohcamušaid gieđahallamis.

Máŋggat doarjagat eai váikkut bargomárkandoarjagii.
Dat leat ovdamearkka dihte mánáidruhta, ealihanveahkki,
áigáibohtindoarjja, ássandoarjja ja lápmásiiddoarjja.

Skuvlen ja hárjehallan

Bargguheapmin dus lea vejolašvuhta ohcalit skuvlemii dahje hárjehallamii.

Ná buoridat vejolašvuodaid oažžut barggu.

Sáhtát oažžut doarjaga maiddái skuvlema ja hárjehallama áiggis.

Barggolašvuoda buorideaddji bálvalusat leat

- studeren
- bargofápmoskuvlejummi
- bargoohcanhárjeheapmi
- karriera hárjeheapmi
- bargoiskkadallan
- skuvleniskkadallan
- veajuiduhtti bargodoaibma.

Jeara lasi barggolašvuoda buorideaddji bálvalusaid birra BE-doaimmahagas.

Soaba oassálasttimis skuvlemii dahje hárjehallamii ja daga bargguiduhttinplána ovttas BE-doaimmahagain.

Oaččut skuvlema dahje hárjehallama áiggis doarjaga nugo dábálaččat, juos leat soahpan oassálastimis BE-doaimmahagain.

BE-doaimmahagain sohpojuvvon skuvlema dahje hárjehallama áiggis sáhtát oažžut doarjagii maiddái bajádusa. Bajádusa sáhtá oažžut eanemustá 200 beaivvis.

Muhtun dáhpusain sáhtát oažžut buhtadusa mátkegoluin ja eará goluin dan áigodagas, go oassálasttát skuvlemii dahje eará doimmaide.

Allaagát bargguhis olbmo doarjja

Juos leat lahka ealáhatági, sáhtát beassat nu gohčoduvvon ealáhatbohccái dahjege oažžut lassibeivviid dietnasii čatnašuvvan beaiveruhtii dahje vuodđobeaveruhtii. Dalle oaččut beaiveruđa dassáži, go sirdásat boarrásiidealáhakkii.

Váldde oktavuoda Kelai, juos smiehtat, sáhtátgo oažžut lassibeivviid vuodđobeaveruhtii. Juos háliidat lassibeivviid dietnasii čatnašuvvan beaiveruhtii, váldde oktavuoda iežat bargguhisvuodakássii.

Sáhtát ohcat boarrásiidealáhaga ovdal, go deavddát 65 jagi, juos leat riegi ovdal jagi 1962. Lassin don galggat leat bargguheapme ja oaččut lassibeivviid vuodđobeaveruhtii.

Ohcan ja máksin

Almmut vuos bargguhis bargguohccin BE-doaimmahagas. Daga ohcamuša bargguhisvuodadoarjagis Kelai, go leat leamašan bargguheapmin iežasvástoáiggi nappo 5 árgabeaivvi. Sáhtát oažžut bargguhisvuodadoarjaga mañálgihtii eanemustá 3 mánotbaji áigodagas.

Oza bargguhisvuodadoarjaga nehtas:

www.kela.fi/neahtas

Dárkkis ohcamušas, mat čuvvosat das galget leat mielde.

Maiddái čuvvosiid sáhttá sáddet nehtas.

Sáhtát ohcat doarjaga maiddái skoviin, man oaččut Kela doaimmahagain ja neahttasiidduin:

www.kela.fi/skovit

Kela poastačujuhush lea

Kela

PL 10

00056 KELA

Sáhtát dikšut eanáš Kela-áššiid maiddái telefavnas.

Go Kela lea giedahallan du ohcamuša, oaččut ruoktot mearrádusa.

Mearrádusas mitalit doarjaga meari, vuodustusaid ja máksinbeaivvi.

Oaččut mearrádusa maiddái dalle, juos dutnje ii leat mieđihuvvon doarjja.

Kela máksá doarjaga du bñjkontui.

Bargguhisvuoda áigge almmuhus

Juos bargguhisvuolta joatkašuvvá, galggat doaimmahit Kelai 4 vahku gaskkaid bargguhisvuodaáigái guoskevaš almmuhusa.

Bárgguhisvuodaáigge almmuhusa sáhttá dahkat nehtas dahje skoviin, man sáhttá čálihit Kela neahttasiidduin dahje viežžat Kela doaimmahagain.

Merke almmuhussii, guđe beivviid leat leamašan bargguheapme ja guđe beivviid leat oassálastán BE-doaimmahagain sohpojuvvon doaimmaide.

Juos leat bargguhisvuoda áigge leamašan soaitáhagas barggus, merke almmuhussii, guđe beivviid leat leamašan barggus.

Almmut, juos du dilli nuppástuvvá

Juos du eallindilli nuppástuvvá, dat sáhttá váikkuhit maiddá daidda Kela doarjagiidda, maid don oaččut. Nuppástus sáhttá guoskat ovdamearkka dihte ássama, boađuid, bargama dahje bearašdili.

Muitte fal almmuhit nuppástusain Kelai. Sáhtát dahkat almmuhusa nehtas, telefovnnas dahje doaimmahagas.

Dus lea ovddasvástádus iežat bealis sihkkarastit, ahte Kelas leat rivttes dieđut geavahanláhkái. Dalle doarjja máksojuvvo dutnje rivttes sturrosažžan.

Juos mearrádusas lea feaila

Juos leat dan oaivilis, ahte Kela mearrádusas lea feaila, sáhtát ohcat nuppástusa mearrádussii. Oaččut mearrádusa mielde rávvagiid das, mo nuppástusa ohcojuvvo.

Juos dus leat jearaldagat, váldde vuos oktavuoda Kelain.

Kela áššiidikšunbálvalusas nehtas sáhtát

- ohcat doarjagiid
- sáddet čuvvosiid
- dárkkistit ohcamuša dili
- sáddet ságaid
- almmuhit nuppástusain
- heaittihit doarjaga.

Ná Kela bálvala

Nehtas

Loga Kela doarjagiid birra sámegillii:
www.kela.fi/davvisamegillii

Jeara ráđi:
www.kela.fi/kysy-kelasta

Rehkenastte doarjaga meari:
www.kela.fi/laskurit

Divššo áššiid nehtas:
www.kela.fi/neahtas

Nehttabálvalussii galgá čálihit iežas sisa. Dárbbasat nehttabánkodovddaldaga dahje mobiilannehusa.

Doaimmahagas

Dárkkis doaimmahagaid čujuhusaid ja rabasáiggiid nehtas:
www.kela.fi/doaimmahagas

Sámegielat bálvalusat

Telefonbálvalus árgan 13–15
020 634 2894

Gáiddusbálvalus árgan 13–15:
www.kela.fi/gaiddusbalvalus

Dárbbasatgo dulkoma?

Loga lasi dulkoma birra:
www.kela.fi/darbbasatgo-dulkka

Telefovnnas

Rabas árgan 9–16.

Áigái bohtindoarjja.....020 692 210

Ássan.....020 692 210

Bearran.....020 634 4940

Bargguhisvuolta.....020 692 210

Buohcan

ja koarttat.....020 692 204

Ealáhagat.....020 692 202

Riikkaidgaskasaš dilit

(árgan 10–15).....020 634 0200

Stuđeren ja vearjo-

geatnegasvuolta.....020 692 209

Vánhenvuolta.....020 692 206

Veajuiduhttin ja

lápmaidoarjagat.....020 692 205

Várre áiggi

Sáhtát várret áiggi telefovnnas dahje nehtas:
www.kela.fi/varaa-aika

dahje sáddemiin rávdnjeoastta čujuhussii:
saame@kela.fi

Áiggi várren nehtas odasmuvvá. Odasmuvvama maŋŋá galggat čálihit iežat sisa, go háliidat várret áiggi. Dárbbasat sisačáliheapmái nehttabánkodovddaldaga dahje mobiilannehusa.

Kela davvisámegillii

Sámegielat neahttasiiddut:

www.kela.fi/davvisamegillii

Sámegielat gihppagat:

Almmolaš ássandoarjja

Áigái boahtindoarjja

■ Bargguhisvuohta

Buohcan ja veajuiduhttin

Ealáhagat ja eará doarjagat ealáhatoažžui

Fárren Supmii dahje Suomas olgoriikkaide

Mánnábearrašat

Stuđeren ja vearjogeatnegasvuohta

Sámegielat gihppagiid sáhttá čálihit

Kela neahttasiidduin:

www.kela.fi/saamenkieliset-esitteet